

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

Teie 06.02.2025 nr 1.4-1/92, REM/25-0126/-1K
Meie 07.03.2025 nr 1.1-11/661-2

**Veterinaarseaduse muutmise ja
sellega seonduvalt teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastamine**

Austatud proua Hartman

Rahandusministeerium ei kooskõlasta veterinaarseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Ajal, mil riik soovib kokku tõmmata nii kulusid kui riigipalgalisi töötajaid, ei pea me riigisektori paisutamist põhjendatuks.

1. Seletuskirjas tuuakse välja eelduslik personali- ja majandamiskulu (189 000 eurot aastas). Samas ei selgu, kui suur osa sellest on personalikulu ja kui palju tööjõudu lisandub.

Eelnõule eelnenud VTK-s 2023. aastal märgiti tööjõukulude vajaduseks ligi 178 000 aastas. Kas siis ei olnud kulude arvestuse aluseid selgitatud ja ei olnud aru saada, kuidas nimetatud summani jõuti. Nüüdseks on kulu veelgi kasvanud, samas selgitused on jätkuvalt puudulikud.

2. Eelnõuga kehtestatakse riigilõiv loomade registri toimingute eest. Samas soovitakse sätestada lõivuvabastus riigiasutusele, kohaliku omavalitsuse üksuse asutusele ning MTÜ-dele, kes tegelevad hulkuvate loomadega. Riigilõivuvabastused on sätestatud riigilõivuseaduse 2. peatükis. Palume eelnõuga sätestatava paragrahvi lõiked 3 ja 4 sätestada nt seaduse §-na 51⁴ „Loomade registri toimingu eest riigilõivu tasumisest vabastamine“.

3. Palume kontrollida veterinaarseaduse § 3¹ lõike 2 sõnastust, kuivõrd sellest ei ole aru saada, milliseid nõudeid kohaldatakse loomade ja milliseid inimese (looma pidaja) suhtes või kohaldataksegi kõike mõlemale.

4. Eelnõust ja seletuskirjast ei selgu, kuidas kavatsetakse tagada registri andmete õigsus. Eelnõu on suunatud üksnes registreerimisele ja loomade kiibistamisele, kuid puudub surnud loomadest teavitamise regulatsioon. Seega on antud juhul väga suur tõenäosus, et registri andmed muutuvad õige pea ebaadekvaatseks.

5. Seletuskirjas on märgitud, et planeeritud andmekogu ülalpidamisega kaasnevad tööjõu- ja majandamiskulusid kaetakse riigilõivust. Sõnastus on natuke ebatäpne, kuivõrd sellest võib

ka aru saada selliselt, et riigilõiv laekub otse asutusele, millest saab kulusid katta. Selgitame, et riigilõiv laekub riigieelarvesse ja kuludeks eraldatakse vahendid eelarvega.

6. Palume selgitada, kuidas on planeeritud seletuskirjas toodud (lk 26) „Raha registri ülalpidamiseks, hoolduseks ja riigilõivu teenustasudeks tuleb igal aastal arvestada PRIA baasrahastuse sisse“ rakendada? Kellele antud ülesanne suunatud on? Märgime, et kehtivas riigi eelarvestrateegias ei ole eelnõuga kaasnevate kuludega arvestatud ja eelnõu heakskiitmisega kaasnevad kulud tuleb katta Regionaal- ja Maaeluministeeriumi valitsemisala eelarvest. Palume seletuskirjas välja tuua, kuidas on kavas planeeritud kulusid katta. Palume ka selgitada, mida tähendab seletuskirjas nimetatud riigilõivu teenustasu?

7. Seletuskirja kohaselt on veterinaarseaduse (VS) muutmise üks eesmärke lemmikloomade heaoluga seotud probleemide lahendamine. Kuna seadus on koostatud viis aastat tagasi ning selle rakendamisel on ilmnenud teatud kitsaskohad, soovitakse eelnõuga kitsaskohad kõrvaldada. Lähtudes eelnõu eesmärgist soovime tähelepanu juhtida lemmiklooma heaolu parandamisele ning menetlustele ja võetavatele meetmetele, mis on seotud mittekaubanduslikul eesmärgil riiki sisse veetavate lemmikloomade piiriületustoimingutega.

Kehtiva VS § 9 kohaselt on loomatervise, sh loomataudide leviku tõkestamise üle järelevalvet tegev asutus Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA). VS § 9 punkti 2 kohaselt on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 artiklites 33–35 sätestatud juhtudel pädevaks asutuseks Maksu- ja Tolliamet (MTA). Viidatud artiklid 33-35 reguleerivad lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise kontrolli ELis, eelkõige piiriületusega seonduvalt lemmiklooma dokumentide kontrolli. VS-i muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsuse menetluses tegi MTA ettepaneku VS § 9 punkti 2 täpsustada ning selgelt välja tuua, et määruse artiklis 35 sätestatud looma surmamise otsuse tegemine ei saa olla MTA pädevuses, vaid selleks on pädev PTA. Eelnõus on märkusega arvestatud ning VS § 9 punkti 2 vastavalt muudetud. Oleme täiendavalt analüüsinud VS § 9 kohaldamisala ning määruse 576/2013 artiklis 35 sätestatud meetmete võtmise ja haldusotsuse tegemise protsessi ning leiame, et MTA ja PTA toimingud ja otsustuspädevuse piirid tuleb selgemalt piiritleda.

Määrusega 576/2013 sätestatakse lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise suhtes kohaldatavad loomatervishoiunõuded ja sellise liikumise vastavuskontrollide eeskirjad. Kui lemmikloomaga soovitakse Eestisse või Eesti kaudu teise ELi liikmesriiki reisida, tuleb täita määruse II ja III jaotises sätestatud loomatervishoiunõuded. Määruse artiklite 33 ja 34 järgi teeb liikmesriigi pädev asutus lemmiklooma dokumentide ja identsuse kontrolli artikli 3 punktide i ja j tähenduses ning kui loomatervishoiunõuded on täidetud, lubatakse lemmikloom riiki sisse. VS § 9 punkti 2 järgi on artikli 33 ja 34 kohase dokumentide ja identsuse kontrolli tegemiseks pädev MTA.

Praktikas on lemmikloomade piiriületusega seotud rakendamisprobleemid ilmnenud siis, kui dokumentide ja identsuse kontrolli tulemusel selgub, et määruuses sätestatud loomatervishoiunõuded ei ole täidetud. Sel juhul võtab riik artiklis 35 sätestatud meetmed, milleks saab olla kas lemmiklooma tagasi saatmine lähteriiki, lemmiklooma isoleerimine ametliku järelevalve all eesmärgiga täita loomatervishoiunõuded või looma surmamine. Leiame, et sarnaselt looma surmamise otsuse tegemisele eeldab ka lemmiklooma lähteriiki tagasi saatmise või lemmiklooma isoleerimise otsustus erialaseid teadmisi ning see pädevus on veterinaarkeskasutusel, mis teeb järelevalvet loomadele või inimestele edasikanduvate loomataudide ennetamise ja tõrje eeskirjade täitmise üle kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/429 (loomatervise määrus). Viidatud loomatervise määruuse

artikli 4 punktis 55 nimetatud veterinaarkeskasutus on Eestis VS § 9 punkti 1 kohaselt PTA. Veterinaarkeskasutus vastutab ametlike kontrollide (art 4 p 33) korraldamise ja muude ametlike toimingute eest. Seetõttu ei saa MTA olla piiripunkti jõudnud, kuid loomatervishoiunõuetele mittevastava lemmiklooma suhtes määruse 576/2013 artiklis 35 sätestatud edasiste meetmete võtmise otsuse tegija. Seda toetab ka tänane praktika, mida MTA ja PTA rakendavad koostöös määruse 576/2013 artikli 35 lg 1 p b ja artikli 32 kohase eriloa välja andmisel. Artikkel 32 annab liikmesriigile õiguse otsustada, kas nõuetele mittevastava looma suhtes on võimalik siiski nõuded täita (n vaktsineerimine) ning eriloa alusel lemmikloom riiki lubada. Selline olukord on artikli 32 mõistes käsitatav eriolukorrana ning erandina saab riiki sisenemiseks anda loa PTA (VS § 9 p 2 pädevus).

Artikli 32 kohase eriloa andmise protsess eeldab, et lemmikloom hoitakse ametliku järelevalve all isolatsioonis ning pädev asutus määrab, kus on isolatsiooniks heakskiidetud koht ja millised on isolatsiooni tingimused (art 32 lg 1 p b). Artikli 35 lg 1 punktis b viidatud lemmiklooma isoleerimise üle otsustamine loomatervishoiunõuete täitmise eesmärgil (määruse II ja III jaotis) on täpselt samasugune protsess nagu määruse artiklis 32. Lemmiklooma tervisega seotud otsuse (isoleerimine ja vaktsineerimine) teeb nii artikli 32 kui artikli 35 puhul PTA konsulteerides veterinaararstiga. Seetõttu ei ole VS § 9 p-s 2 sätestatud õiguslik lahendus, kus PTA on pädev asutus määruse artikli 32 osas aga MTA artikli 35 osas, arusaadav, järjepidev ega põhjendatud.

Ka lemmiklooma tagasi saatmise otsust (art 35 lg 1 p a) ei ole võimalik teha kaalumata artikli 32 kohase eriloa andmise võimalust. Näiteks, kui lemmiklooma omanik on sõjapõgenik või ELi kodanik, on lemmiklooma lähteriiki tagasisaatmine välistatud. Järelikult tuleb otsustada isoleerimise ja nõuete täitmise võimaluse või looma surmamise küsimus. Kui tegemist on olukorraga, kus looma omanik on kolmanda riigi kodanik ja on nõus nõuetele mittevastava lemmikloomaga lähteriiki naasma, kuid transpordivõimalus selleks (n tagasilend Tallinna lennujaamast) avaneb mitme päeva pärast, tuleb otsustada looma isoleerimise küsimus. Lemmikloom võib isolatsioonis olla ametliku järelevalve all ja heakskiidetud kohas. Need sisulised otsused saab teha veterinaarkeskasutusena PTA.

Arvestades ülaltoodut palume VS § 9 punkti 2 muuta selliselt, et MTA oleks pädev asutus artiklite 33 ja 34 osas, kuid mitte artikli 35 osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493
Virge.Aasa@fin.ee

Merilin Truuväart 5304 4886
Merilin.truuvaaart@fin.ee

Eve-Ly Kübard 5885 1341
Eve-ly.kybard@fin.ee

Tuuli Levandi 5885 1487
Tuuli.Levandi@fin.ee